

YTTRANDE

Datum

2011-03-28

Dnr: U2011/1614/SV

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm**Yttrande över Promemorian Ökad flexibilitet inom studiestödssystemet**

Sveriges Ingenjörer och förbundets teknologförening är väldigt glada över att Utbildningsdepartementet avser lösa den svåra situationen för landets studenter som hamnat i kläm mellan studiestödslagens regelverk och högskolornas pedagogiska upplägg. Förbundet vill härmed delge några synpunkter på promemorian.

Tydlighet i tillsynsansvaret

Sveriges Ingenjörer vill först och främst framhålla att tillsynsfrågan vad gäller högskolevärlden bör vara ytterst klar och tydlig – särskilt i ljuset av Regeringens strävan efter en ökad grad av autonomi för universitet och högskolor. Högskoleverket är den tillsynsmyndighet som är satt att granska huruvida lärosätenas utbildningar följer högskolelagen och dess förordningar. Förvirring uppstår när Centrala studiestödsnämnden gör en annan definition av samma utbildningar som Högskoleverket redan kvalitetskontrollerat. Så får det inte gå till. Det vore därför önskvärt att studiestödslagen ses över i relation till högskolelagen.

En verkligt ökad flexibilitet inom ramen för ett enhetligt och stringent regelverk

Promemorian föreslår en ökad flexibilitet i studiestödsförordningen så att studiemedel i vissa undantagsfall får lämnas för en kortare studietid än normaltiden på 40 veckor. Studierna skall dock fortfarande omfatta 60 högskolepoäng och bedrivs under minst 36 veckor. Denna ändring ska gälla för högskolestudier på utbildningsprogram som före den 1 januari 2010 har haft ett upplägg som går utanför ett normalt studieår, dvs. på 40 veckor.

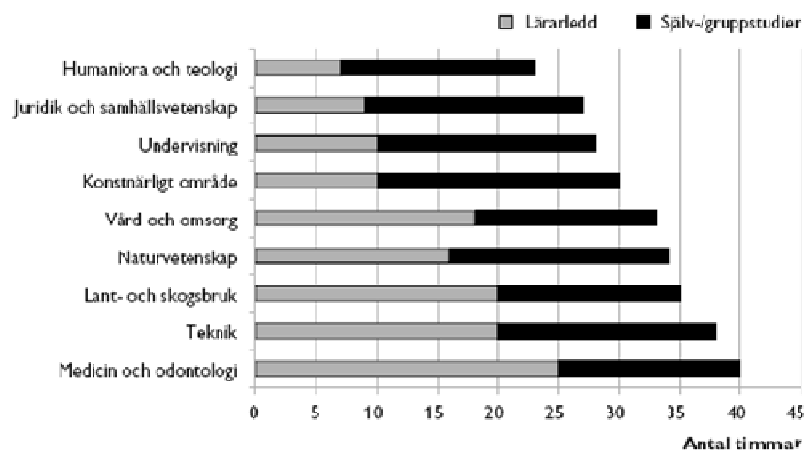
Många studenter som har fått återbetalningskrav från CSN, trots heltidsstudier, har varit från de tekniska högskolorna. Sveriges ingenjörer anser dock att det av stor vikt att regelverket för studiestödet är enhetligt och stringent för alla utbildningsprogram i Sverige. Risken

finns att den föreslagna ändringen inte blir hållbar på sikt, eftersom andra utbildningsprogram kan komma att ställa liknande krav på flexibilitet. På så sätt skulle den nuvarande skrivningen i promemorian leda till mindre flexibilitet än den befintliga studiestödslagen. Andra problem kan uppstå, som exempelvis när olika studentgrupper läser tillsammans (som till exempel lärarstudenter och teknologer) och som då skulle följa olika regelverk i studiestödslagen. Det vore bekymmersfullt om några studenter på samma utbildningsprogram, trots att de tillsammans med andra studenter följer utbildningsanordnarnas anvisningar, fortfarande skulle falla utanför den nya lagändringen. Det kommer förefalla orättvist i förhållande till deras studiekamrater.

Den andra invändningen rör gränsdragningen vid 36 veckor. På en del tekniska lärosäten är studieåret 35 veckor. Dessa studenter kommer att bedriva heltidsstudier men fortfarande inte erhålla studiemedel för heltid. Lärosätet kan med högskoleförordningen som stöd fortfarande planera för färre veckors studietid under ett läsår än vad studiestödslagen anger för att bevilja studiemedel på heltid. Det vore således önskvärt, som tidigare nämnts, att högskolelagens regelverk blir styrande för definitionen av utbildningarna och inte studiestödslagen.

Tidsdefinitionen kopplad till arbetsbördan

En fråga som diskuterats i flera sammanhang är den faktiska arbetsbördan för studenterna, dels i form av schemalagd tid och dels i form av självstudier. Våra studentmedlemmar har vittnat om att de lägger ner betydligt fler timmar på studier än många andra studentgrupper, vilket bekräftats i HSV:s rapport "Eurostudent" (2010:20R):

Figur 5. Genomsnittligt antal timmar (medianvärde) som heltidsstuderande inom olika utbildningsriktningar lägger på lärlarledd undervisning respektive själv- och gruppstudier, under en genomsnittlig vecka.

Diagrammet bekräftar att teknologer lägger närmare dubbelt så mycket tid i veckan på studier än till exempel humanisterna. Detta är något som inte kan negligeras när frågan om de tekniska utbildningarna bedriver heltidsstudier eller inte. Ifrågasättandet av heltidsstudier på de tekniska utbildningarna blir ur denna aspekt närmast absurd.

Positiv till retroaktivt ikraftträdande av regeländringen med visst förbehåll

Promemorian föreslår vidare att de rekommenderade förändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2011 och att dessa bestämmelser ska få tillämpas även i fråga om studier som bedrivits före ikraftträdandet.

Bestämmelserna ska dock tillämpas för studier som bedrivits från och med den 1 juli 2008.

Sveriges Ingenjörer tycker att det är mycket bra att de studenter som har fått återbetalningskrav nu kommer att kompenseras retroaktivt. För dessa studenter, som trots allt bedrivit heltidsstudier, har det varit väldigt tufft att betala tillbaka en del av studiemedlet. Sveriges ingenjörer har därför erbjudit räntefria lån till studentmedlemmar, vilket har underlättat för en del med redan mycket snål budget.

Förbundet hyser dock farhågor att det retroaktiva ikraftträdandet, såsom promemorians skrivning är nu, inte kommer att inbegripa alla de studenter som fått återbetalningskrav med anledning av CSN:s utsökningar efter omdefinieringen av utbildningsprogrammets tidsomfattning. Förbundet utgår ifrån att en justering görs så att inga av dessa studenter lämnas utan kompensation.

Sveriges Ingenjörer vill slutligen påpeka att även om ansatsen till att korrigera det misstag som uppstått i samband med CSN:s omprövningar är goda, så skulle det vara mycket olyckligt om undantagsregeln skulle skilja utbildningar – och studenter – åt under samma lagstiftning. Det vore därför önskvärt att man låter frågan om retroaktiv kompensation helt skiljas från frågan om studiestödslagets utformning.

Peter Larsson
Samhällspolitisk Direktör

Laila Abdallah
Utredare